

MEMO

Onderwerp : Handle with Care en andere vormen van sociale steun aan kinderen

Van : Tijne Berg- le Clercq en Léon Sonnenschein

Aan : Centrum- en regiogemeenten vrouwenopvang & regionaal projectleiders Geweld Hoort Nergens Thuis

Datum : 28 maart 2022

Gemeenten en sociale steun aan kinderen bij huiselijk geweld en kindermishandeling

In de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling is het organiseren van sociale steun belangrijk, zowel voor volwassenen als voor kinderen. Uit de vakliteratuur en van ervaringsdeskundige kinderen weten we immers dat kinderen met een ondersteunend netwerk van volwassenen veerkrachtiger zijn en een grotere kans hebben om zich te ontwikkelen tot gezonde volwassenen¹. Veel gemeenten besteden daarom aandacht aan het organiseren van sociale steun. Dit doen ze veelal vanuit hun in de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015) vastgelegde verantwoordelijkheid voor de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Hierbij werken gemeenten samen met vele partijen in het zorg- en veiligheidsdomein en in andere sectoren.

Handvatten voor het organiseren van sociale steun

Er zijn verschillende handvatten voor gemeenten en hun samenwerkingspartners die aan de slag willen met het organiseren van sociale steun:

- De aanbevelingen die [stichting Het Vergeten Kind](#) begin 2021 heeft geformuleerd voor gemeenten om het sociaal isolement van kwetsbare kinderen en gezinnen te doorbreken.
- De notitie 'Sociale steun aan kinderen binnen Veiligheid Voorop!'. Deze notitie gaat over het organiseren van snelle sociale steun aan kinderen bij huiselijk geweld en kindermishandeling en de bijdrage van de partijen in het Landelijk Netwerk Zorg-Straf (LNZS) daarin.
- De notitie '[Vroegtijdige steun voor kinderen in onveilige en niet pluis thuissituatie](#)' van november 2020. Deze notitie bevat de uitkomsten van gesprekken van bestuurlijk vertegenwoordigers van de VNG, de Nationale Politie, Veilig Thuis en de PO-Raad over de wijze waarop het bieden van sociale steun aan kinderen na een (acute) geweldssituatie vormgegeven kan worden. Deze partijen zijn met elkaar in gesprek gegaan op verzoek van de opdrachtgevers van het programma Geweld hoort nergens thuis (GHNT), te weten de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV).

Handle with Care

Onderliggende notitie gaat met name in op [Handle with Care](#) (HwC). Dit is een project van de Augeo Foundation dat erop is gericht dat een kind dat thuis een ingrijpend geweldsincident en vervolgens een politie-interventie meemaakt, zo snel mogelijk (idealiter de volgende schooldag) sociale steun krijgt op school. Dit project staat nader omschreven in eerdergenoemde notitie 'Vroegtijdige steun voor kinderen in een onveilige niet pluis situatie. Daarin staat "*Het kan voor een kind ook helpend zijn dat na een geweldsincident thuis de leerkracht op school weet dat zich in het leven van een kind iets ingrijpends heeft afgespeeld. Op deze manier kan zichtbaar en onzichtbaar begrip en steun worden gegeven door de leerkracht. Een aantal gemeenten volgt daartoe de aanpak 'Handle with Care' in lokale samenwerkingen van onderwijs, gemeenten (leerplicht) en Veilig Thuis. Politie kan daarbij aansluiten wanneer dat past bij de prioriteiten die zijn vastgesteld in de lokale driehoek*".

Deze afspraken zijn in de zesde GHNT-voortgangsrapportage gepreciseerd *“in de zin dat er geen juridische mogelijkheden zijn voor de politie om situaties van huiselijk geweld en/of kindermishandeling te delen met derden anders dan Veilig Thuis, in verband met privacyregelgeving. Het is aan de regio’s/ gemeenten om binnen deze randvoorwaarden al dan niet mogelijke routes uit te werken voor sociale steun aan kinderen. Er bestaat behoefte in regio’s aan juridische ondersteuning om de mogelijkheden binnen deze kaders te verkennen en uit te werken. Deze behoefte zal worden voorgelegd aan de VNG en de ministeries van VWS en JenV om te bezien hoe hier aan tegemoet gekomen kan worden”*.

Doel notitie: hulpmiddel voor gemeenten & regio’s

In onderliggende notitie komen we tegemoet aan deze behoefte aan juridische ondersteuning. Deze notitie is daarmee bedoeld als hulpmiddel voor gemeenten en regio’s om zelf het gesprek aan te gaan met hun samenwerkingspartners over de mogelijke invoering van het organiseren van sociale steun aan kinderen, bijvoorbeeld middels HwC. Deze beknopte notitie biedt louter gebundelde informatie die in de gemeente/ regio kan bijdragen aan beeld-, oordeels- of besluitvorming. Regionaal draagvlak voor een bepaalde route van HwC of voor een andere vorm van sociale steun is immers een belangrijke randvoorwaarde voor een succesvolle implementatie.

Inhoud notitie: 3 HwC routes

In deze notitie schetsen we als VNG drie alternatieve routes voor de zogenaamde politieroute van HwC en de noodzakelijke zorgvuldigheidswaarborgen. Binnen de hier geschetste juridische kaders zijn er allerlei organisatorische varianten denkbaar. Het staat gemeenten uiteraard ook vrij om samen met hun samenwerkingspartners een andere route te kiezen dan de hier geschetste drie routes. Het is dan aan hen als verwerkingsverantwoordelijke om die zelf juridisch te onderbouwen.

Voor elke gekozen organisatorische variant moet in de gemeente/ regio ook nog een aantal stappen worden gezet, zoals het aandragen van een juridische onderbouwing door gemeentelijke juristen, een beoordeling door de gemeentelijke Functionaris Gegevensbescherming, een door een gemeente uitgevoerde DPIA, en/of een advies van de Autoriteit Persoonsgegevens. Deze notitie is daar geen vervanging van. De VNG is immers geen verantwoordelijke is in de verwerking van persoonsgegevens rondom HwC, Dit geldt ook voor VWS en JenV. Deze notitie is dus geen landelijke richtlijn en kan niet in de plaats komen van lokale of regionale afspraken.

Bronnen notitie

Deze notitie hebben we opgesteld na consultering van VWS en JenV. Hierbij hebben we geput uit de juridische ondersteuningsvragen die we hebben ontvangen van diverse gemeenten en van een aantal regionaal projectleiders GHNT. Verder hebben we dankbaar gebruik gemaakt van een juridische onderbouwing van HwC die in 2021 is geschreven in opdracht van Augeo, waarin ook de ervaringen van gemeenten waren verwerkt. Ook hebben we ons gebaseerd op juridische informatie, werkprocessen, praktische beschrijvingen & ervaringen van diverse regio’s. Tot slot zijn we Augeo, diverse gemeenten en de LNZZS-partners erkentelijk voor hun feedback op eerdere versies van deze notitie.

De activiteiten van Veilig Thuis, Leerplicht en school in de 3 HwC routes

Hieronder schetsen we drie alternatieve routes voor de zogenaamde politieroute van HwC en de noodzakelijke zorgvuldigheidswaarborgen. In de alle drie de routes is een melding van de *politie* bij Veilig Thuis slechts de aanleiding voor *Veilig Thuis* om te onderzoeken of sociale steun aan kinderen wenselijk is en of daartoe HwC wordt ingezet. De politie voert dus geen specifieke activiteiten uit in het kader van HwC.

In deze paragraaf gaan we nader in op de activiteiten van Veilig Thuis, Leerplicht en school in de drie routes.

HwC start dus bij Veilig Thuis. *Veilig Thuis* screent hierbij de politiemeldingen aan Veilig Thuis op HwC criteria. In de eerste en tweede routes doet Veilig Thuis dit op grond van artikel 4.1.1 van de Wmo 2015, tweede lid onder d. Zoals verderop in deze notitie wordt toegelicht, gelden voor de derde route andere grondslagen voor deze activiteit van Veilig Thuis.

Het screenen van de politiemeldingen voor HwC doet Veilig Thuis dagelijks op grond van de volgende criteria: kinderen in de leeftijd 4-18 in gemeente x die bij een incident van Huiselijk Geweld/Twist Kindermishandeling betrokken zijn geweest. Hierna maakt Veilig Thuis een HwC-lijst met één of meerdere HwC-signalen. Een HwC-signaal bestaat alleen uit de naam & de geboortedatum van de betrokken leerling en het codewoord 'Handle with Care'. Mogelijke, aanvullende activiteiten van Veilig Thuis en bijbehorende grondslagen komen bij de drie routes aan de orde.

Leerplicht is vervolgens in alle drie de hieronder geschetste routes verantwoordelijk voor het zoeken van de school van de leerling(en) op de HwC-lijst. Bij de drie routes staat aangegeven op basis waarvan Leerplicht deze gegevens kan verstrekken en de route specifieke (aanvullende) activiteiten kan uitvoeren.

Na het benoemen van een HwC-contactpersoon en een achterwacht is de *school* in de drie routes verantwoordelijk voor het ontvangen van een HwC-signaal. Ook draagt de school zorg voor het verlenen van sociale steun aan de leerling. In het primair onderwijs (PO) ontvangt de HwC-contactpersoon (of achterwacht) het HwC-signaal en geeft dit mondeling door aan de leerkracht van het kind. In het voortgezet onderwijs (VO) gaat daarentegen de HwC-contactpersoon (of achterwacht) na ontvangst van het HwC-signaal het gesprek met de jongere aan om de (benodigde) steun af te stemmen en om het verder delen van informatie binnen de school (met bijvoorbeeld de mentor of docenten) af te stemmen. School kan zich voor het uitvoeren van deze activiteiten beroepen op artikel 6, lid 1 van de Algemene Verordening Gegevensuitwisseling (AVG) onder e. Dit is gekoppeld aan twee verplichtingen:

1. Ten aanzien van leerlingen die extra zorg/ ondersteuning behoeven, is het onderwijs gericht op individuele begeleiding die is afgestemd op de behoeften van de leerling. Voor het PO is dit vastgelegd in artikel 8, lid 4 van de Wet op het primair onderwijs. Voor het VO blijkt deze verplichting uit artikel 17b, lid 1 van de Wet op het voortgezet onderwijs. Thuis een ingrijpend geweldsincident (en vervolgens politie interventie) meemaken kan een enorme impact hebben op een leerling, op hoe die zich voelt en op hoe die functioneert op school. Als er niet goed mee omgegaan wordt, kan dat tevens leiden tot schooluitval. Sociale steun aan de leerling op school in het kader van HwC kan ertoe bijdragen dat deze negatieve impact beperkt blijft. Dit kan daarmee schooluitval helpen voorkomen.
2. De verplichting van de school om op grond van de wet Veiligheid op school zorg te dragen voor de veiligheid op school. Voor het PO blijkt deze verplichting uit artikel 4c, lid 1 van de Wet op het primair onderwijs. Voor het VO is dit vastgelegd in artikel 3b, lid 1 van de Wet op het voortgezet onderwijs. Onder veiligheid wordt in beide wetten de sociale, psychische en fysieke veiligheid van leerlingen verstaan. In het geval van HwC gaat het met name om de psychische veiligheid. Oftewel, de wetenschap voor de leerling dat de school er gevraagd en ongevraagd voor hem of haar is als het thuis moeilijk gaat én dat de leerling daar terecht kan als hij/ zij wil praten en dat de leerling zich daar gesteund weet. Deze steun op school na een ingrijpend geweldsincident in de thuissituatie kan bijdragen tot de psychische veiligheid van de leerling. Ook kan de leerkracht/docent zorgen voor een fysiek veilige omgeving in de klas van de leerling.

3 HwC routes

Hieronder schetsen we drie alternatieve routes voor HwC.

1. Veilig Thuis (wettelijke taak) -> Leerplicht -> Veilig Thuis (wettelijke taak) -> School
2. Veilig Thuis (wettelijke taak) -> Leerplicht -> School
3. Veilig Thuis (plustaak) -> Leerplicht -> Veilig Thuis (plustaak) -> School

Op de eerste en tweede routes is de informatie uit de vorige paragraaf van toepassing. Deze informatie herhalen we dus niet in de volgende paragrafen. Wel bevatten die een aantal aanvullende activiteiten en grondslagen.

In onze optiek zijn deze eerste en tweede route juridisch gezien het meest verdedigbaar. Dit mede gezien de gemeentelijke verantwoordelijkheden op het gebied van jeugdhulp, op grond van de Wmo 2015 en ten aanzien van leerplicht, respectievelijk de aanpak van huiselijk geweld & kindermishandeling. De derde route ligt naar ons idee juridisch minder voor de hand dan de eerste en tweede route. In die twee routes is HwC immers direct gekoppeld aan de wettelijke taken van Veilig Thuis en heeft daarom de voorkeur. De derde route vraagt daarom om een goede inhoudelijke onderbouwing waarom het college van B&W van mening is dat het verstrekken van het HwC-signaal aan school met het doel 'het verlenen van sociale steun aan de leerling op school in de vorm van Handle with Care'- naast eventueel andere vormen van ondersteuning en/of Jeugdhulp- past binnen het bereik van artikel 2.3 van de Jeugdwet.

Route 1

Veilig Thuis (wettelijke taak) -> Leerplicht -> Veilig Thuis (wettelijke taak) -> School

Na het uitvoeren van eerdergenoemde activiteiten door Veilig Thuis, verzoekt *Veilig Thuis* Leerplicht om gegevens te verstrekken over de school/ scholen waar de leerling(en) op de HwC lijst staat/ staan ingeschreven. Dit doet Veilig Thuis op grond van artikel 4.4.1 van de Wmo 2015, tweede lid onder d. Veilig Thuis heeft namelijk deze gegevens nodig om de school in kennis te stellen zodat die in staat is om sociale steun te bieden aan de leerling.

Leerplicht verstrekt vervolgens aan Veilig Thuis de gevraagde gegevens over de school waar de leerling(en) op de HwC lijst staat/ staan ingeschreven. Dit doet leerplicht op grond van artikel 5.2.6 van de Wmo 2015. Dit artikel regelt immers dat partijen gegevens mogen verstrekken aan Veilig Thuis ten behoeve van haar wettelijke taken.

Veilig Thuis verstrekt vervolgens een HwC-signaal aan de *school*. De grondslag hiervoor betreft artikel 4.1.1 van de Wmo 2015, lid 2 onder d.

Hierna voert *school* eerdergenoemde activiteiten uit.

Route 2

Veilig Thuis (wettelijke taak) -> Leerplicht -> School

In deze route machtigt *Veilig Thuis* een hiervoor bevoegd gemaakte leerplichtambtenaar en diens achterwacht om namens haar:

- de schoolgegevens van de leerling(en) op de HwC-lijst uit het leerplichtbestand te halen (formeel verstrekking leerplicht aan Veilig Thuis)
- één of meerdere HwC-signalen rechtstreeks aan de school te verstrekken (formeel verstrekking Veilig Thuis aan school).

Kortom, in deze route verstrekt niet Veilig Thuis, maar *Leerplicht* het HwC-signaal aan *school*. Qua overige activiteiten en in juridische zin is deze tweede route wel gelijk aan de eerder beschreven eerste route.

Route 3

Veilig Thuis (plustaak) -> Leerplicht -> Veilig Thuis (plustaak) -> School

In het kader van deze variant belegt het college van B&W in het kader van artikel 2.3, lid 1 van de Jeugdwet een taak bij *Veilig Thuis*. Het gaat dan om de toeleidingstaak van het college van B&W naar voorzieningen uit de Jeugdwet. Het college kan in haar beleid opnemen dat in situaties van politie-interventie bij een geweldsincident thuis bij gezinnen met schoolgaande kinderen als onderdeel van de ondersteuning altijd zorggedragen wordt voor sociale steun aan de leerling op school. De activiteiten van Veilig Thuis in deze route zijn in juridische zin dus plustaken die zij uitvoert namens het college van B&W. Deze activiteiten zijn dus geen wettelijke Veilig Thuis-taken. Deze derde route kent daarom een aantal specifieke activiteiten en grondslagen:

- Het college van B&W belegt een specifieke toeleidingstaak van het college op basis van Artikel 2.3, lid 1 van Jeugdwet bij *Veilig Thuis*. Dit betreft de toeleiding naar sociale steun op school in situaties van politie-interventie bij een geweldsincident thuis bij gezinnen met schoolgaande kinderen. Dit is alleen mogelijk als de gemeente in haar beleid inhoudelijk onderbouwt waarom het college van B&W van mening is dat het verstrekken van het HwC-signaal aan school met het doel 'het verlenen van sociale steun aan de leerling op school in de vorm van Handle with Care' -naast eventueel andere vormen van ondersteuning en/of Jeugdhulp- past binnen het bereik van artikel 2.3 van de Jeugdwet. Het verlenen van sociale steun aan de leerling op school in de vorm van Handle with Care' kan tevens onderdeel zijn van de afspraken tussen college en scholen op grond van artikel 2.2 lid 3 van de jeugdwet.
- Net als in de eerste en tweede route is een melding van de *politie* bij Veilig Thuis slechts de aanleiding voor Veilig Thuis om te onderzoeken of sociale steun aan kinderen wenselijk is en of daartoe HwC wordt ingezet. De politiemelding aan Veilig Thuis is in juridische zin geen melding aan Veilig Thuis, maar een melding aan het college van B&W op basis van Artikel 4:2 van het Besluit politiegegevens onder i: politie verstrekt aan het college van B&W ten behoeve van artikel 2.3, lid 1 van de Jeugdwet.]
- *Veilig Thuis* verzoekt Leerplicht namens het college van B&W om gegevens te verstrekken over de school/ scholen waar de leerling(en) op de HwC lijst staat/ staan ingeschreven. Dit verzoek doet Veilig Thuis op grond van artikel 2.3, lid 1 van de Jeugdwet als zij namens het college van B&W tot de conclusie komt dat het noodzakelijk is sociale steun aan de leerling op school in de vorm van Handle with Care in te zetten, naast eventueel andere vormen van ondersteuning en/of jeugdhulp.

- *Leerplicht* verstrekt vervolgens aan Veilig Thuis de gevraagde gegevens over de school waar de leerling(en) op de HwC lijst staat/ staan ingeschreven. Aangezien het hier niet persé een situatie betreft waarin sprake is van verzuim, heeft Leerplicht geen verstrekingsgrondslag op basis van haar eigen leerplichttaken. Het betreft daarom een verstrekking voor een taak van het college van B&W conform artikel 2.3, lid 1 van de Jeugdwet en conform artikel 6, lid 1 van de AVG onder e, noodzakelijk voor de goede uitvoering van een taak van algemeen belang, dan wel de uitoefening van openbaar gezag. Dit laatste is in dit geval het in gang zetten van het verlenen van sociale steun aan de leerling op school in de vorm van HwC. Deze gegevensverstrekking van Leerplicht aan Veilig Thuis vraagt om een zogenaamde verenigbaarheidstoets oftewel een juridische onderbouwing waarom deze verstrekking voldoet aan de criteria van artikel 6 lid 4 van de AVG. Dit wetsartikel geeft namelijk vijf criteria op basis waarvan gegevens gebruikt mogen worden voor een ander doel dan waar deze voor zijn verzameld. In de bijlage op deze notitie is deze verenigbaarheidstoets beknopt uitgewerkt, mede op basis van het informatieblad van Ingrado met betrekking tot Handle with Care.
- *Veilig Thuis* verstrekt namens het college van B&W een HwC-sigitaal aan de school. De grondslag hiervoor betreft artikel 4.1.1 van de Wmo 2015, lid 2 onder d.

Het staat gemeenten uiteraard vrij om samen met hun samenwerkingspartners een andere route te kiezen dan de hier geschetste drie routes. Het is dan aan hen als verwerkingsverantwoordelijke om die zelf juridisch te onderbouwen. De VNG is immers -zoals eerder aangegeven- geen verantwoordelijke in de verwerking van gegevens rondom HwC.

Zorgvuldigheidswaarborgen voor alle HwC- routes

Bij de implementatie van de drie routes en van alle andere HwC-routes in gemeenten of regio's moeten op grond van de AVG en andere wet- en regelgeving (zoals de Wmo 2015 en Jeugdwet) de volgende zorgvuldigheidswaarborgen worden ingebouwd:

- Een HwC-sigitaal bestaat alleen uit de naam en de geboortedatum van de betrokken leerling en het codewoord 'Handle with Care'.
- Het enige doel van het verstrekken van een HwC-sigitaal is dat er zo snel mogelijk na politie interventie thuis bij huiselijk geweld (idealiter de volgende schooldag) op school sociale steun-op-maat is voor de leerling. Dit doel kan onvoldoende worden bereikt met andere middelen, zoals ouders zelf hulp te laten bieden of laten organiseren. Zo is bijvoorbeeld een hulptraject veelal niet binnen enkele schooldagen opgestart.
- Voor Leerplicht en school geldt een verbod op ieder ander gebruik van HwC-signalen.
- Voor Veilig Thuis gelden al haar reguliere zorgvuldigheidswaarborgen. Bij elk incident streeft Veilig Thuis er dus zo veel mogelijk naar om alle ouders van leerlingen jonger dan 16 jaar én alle leerlingen van 16 jaar of ouder *vooraf* te informeren over het HwC-sigitaal dat aan school wordt verstrekt. Is dit niet mogelijk, dan gebeurt dit zo snel mogelijk en inhoudelijk verantwoord achteraf.
- Als Veilig Thuis, Leerplicht en/of school ervoor kiezen om HwC signalen per mail te versturen of ontvangen, dient dit per beveiligde mail te gebeuren. Voor Leerplicht en school geldt dat hiervoor een mailadres wordt aangemaakt en gebruikt. Dit mailadres is alleen toegankelijk voor de vooraf benoemde HwC-contactpersoon op school, voor de eventueel bevoegd gemaakte leerplichtambtenaar en voor hun respectievelijke achterwacht. Er worden dus noch bij Leerplicht noch op school gebruik gemaakt van algemene mailboxen.

- Op school worden dus twee HwC-contactpersonen benoemd. Dit zijn bijvoorbeeld de vertrouwenspersoon, directeur/ rector en hun achterwacht. Op het PO kan de intern begeleider de eerste contactpersoon zijn en op het VO de zorgcoördinator.
- Binnen Leerplicht worden een leerplichtambtenaar en een achterwacht bevoegd gemaakt voor het verwerken van het persoonsgegevens in het kader van HwC. Het ligt voor de hand om hiervoor bijvoorbeeld de leerplichtambtenaar(en) aan te wijzen die ook de Veilig Thuis meldingen doet.
- De per mail verstuurd en ontvangen HwC-signalen mogen niet langer worden bewaard dan noodzakelijk is. Dit betekent dat in ieder geval Leerplicht en school een HwC-signaal *direct* na het versturen, respectievelijk na het lezen uit alle mailboxen (de in-, trash-, out- en sent box) moeten verwijderen. Dit geldt ook voor eventuele HwC-lijsten die Leerplicht van Veilig Thuis ontvangt. Ouders van leerlingen jonger dan 16 jaar én alle leerlingen van 16 jaar of ouder hebben hierbij het recht op inzage oftewel zij mogen verifiëren dat de mails inderdaad niet bewaard zijn of worden.
- De school mag de HwC-signalen noch aantekeningen of andersoortige gegevens daarover dus niet bewaren, ook niet in het leerlingvolgsysteem of leerling dossier. Hierbij hebben ouders van leerlingen jonger dan 16 jaar én alle leerlingen van 16 jaar of ouder ook het recht op inzage.
- Leerplicht en school mogen ook geen registratie van HwC-signalen aanleggen.
- De school mag het HwC-signaal ook niet bespreken met de leerling of met de ouder, bijvoorbeeld in een tienminutengesprek.
- De school vraagt op grond van artikel 10 van de Wet medezeggenschap op scholen de medezeggenschapsraad (MR) namens alle ouders van leerlingen jonger dan 16 jaar én alle leerlingen van 16 jaar of ouder om instemming op de beoogde deelname aan HwC. Zo heeft de medezeggenschapsraad instemmingsbevoegdheid op de vaststelling of wijziging van regels op het gebied van het veiligheids-, gezondheids- en welzijnsbeleid, voor zover niet behorend tot de bevoegdheid van de personeelsgeleding.
- Na besluitvorming door de MR worden alle ouders van leerlingen jonger dan 16 jaar én alle leerlingen van 16 jaar of ouder schriftelijk, op een beknopte en op een transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke manier geïnformeerd over schooldeelname aan HwC, over wat HwC inhoudt en over welke persoonsgegevens hierbij worden verwerkt. Ook ontvangen zij informatie over hun privacy rechten, zoals eerdergenoemd recht op inzage.
- De school informeert ouders van leerlingen jonger dan 16 jaar én leerlingen van 16 jaar of ouder jaarlijks over deze onderwerpen in algemene schoolinformatie, zoals de schoolgids.
- De gemeenten, Veilig Thuis, Leerplicht en de deelnemende scholen doen er goed aan om een convenant op te stellen. Dit is niet wettelijk verplicht, maar een dringend advies. Een convenant is namelijk een goed middel om op bestuurlijk niveau afspraken te maken over het doel van HwC, over de werkwijze van alle betrokken samenwerkingspartners en over de wijze waarop zij met persoonsgegevens omgaan. Op deze manier wordt de zorgvuldigheid geborgd, weten alle samenwerkingspartners waar ze aan toe zijn, kunnen zij hun eigen medewerkers instrueren én transparant zijn richting leerlingen & ouders.
- Tot slot geldt specifiek voor route drie dat gemeenten, Veilig Thuis, Leerplicht en de deelnemende scholen de afspraak maken dat de persoonsgegevens die verwerkt worden, uitsluitend worden gebruikt ten behoeve van HwC. Stellen deze partijen een convenant op, dan wordt deze afspraak daarin opgenomen.

Bijlage: Verenigbaarheidstoets op grond van artikel 6 lid 4 AVG ten behoeve van route 3

Het verstrekken van de relevante gegevens van Leerplicht aan Veilig Thuis in de derde route vraagt om een zogenaamde verenigbaarheidstoets oftewel een juridische onderbouwing waarom deze verstrekking voldoet aan de criteria van artikel 6 lid 4 AVG. Dit wetsartikel geeft namelijk vijf criteria op basis waarvan gegevens gebruikt mogen worden voor een ander doel dan waar deze voor zijn verzameld. In deze bijlage is deze verenigbaarheidstoets beknopt uitgewerkt, mede op basis van het informatieblad van Ingrado met betrekking tot Handle with Care.

Het college van B&W beschikt over een administratie waarin wordt bijgehouden op welke school leerlingen in de gemeente zijn ingeschreven. Dit op basis van artikel 19 van de Leerplichtwet 1969 en van artikel 3 van de Leerplichtregeling 1995. Deze administratie wordt in de regel beheerd door Leerplicht. In die administratie zou ook de school moeten staan, omdat:

- Artikel 18, lid 1 van de Leerplichtwet 1969 aangeeft dat scholen binnen zeven dagen aan B&W de in- en afschrijvingen van leerlingen moeten doorgeven.
- Artikel 4 van de Leerplichtregeling 1995 nadere bepalingen bevat over deze zogenaamde kennisgevingen.
- Artikel 19 van de Leerplichtwet 1969 aangeeft dat B&W moeten controleren of alle jongeren die in de gemeente wonen ook als leerling staan ingeschreven.

Bij gebruik van de leerling- c.q. leerplichtadministratie om bij HwC de juiste school op te zoeken, is er sprake van gebruik voor een ander doel dan waarvoor de gegevens eerder verzameld zijn. Oftewel, de gegevens die zijn verzameld voor de wettelijke Leerplichttaak worden nu verstrekt aan het college van B&W in het kader van de Jeugdwet.

Een dergelijk gebruik voor dit andere doel is mogelijk als wordt voldaan aan de vijf criteria uit artikel 6 lid 4 van de AVG. In onderstaande tabel schetsen we hoe in het kader van Handle with Care aan deze vijf criteria wordt voldaan.

De 5 criteria uit artikel 6, lid 4 van de AVG	Hier wordt voldaan door:
1) ieder verband tussen de doeleinden waarvoor de persoonsgegevens zijn verzameld, en de doeleinden van de voorgenomen verdere verwerking;	Dit verband is gelegen in het doel van HwC. HwC is erop gericht dat een kind zo snel mogelijk (idealiter de volgende schooldag) sociale steun krijgt op school nadat het kind thuis een ingrijpend geweldsincident (en vervolgens een politie-interventie) heeft meegemaakt. Dergelijke situaties kunnen een enorme impact hebben op een leerling, op hoe die zich voelt en op hoe die functioneert op school. Als er niet goed mee omgegaan wordt, kan dat tevens leiden tot schooluitval. Sociale steun aan de leerling op school in het kader van HwC kan er toe bijdragen dat deze negatieve impact beperkt blijft. Dit kan daarmee schooluitval helpen voorkomen.

	<p>De effectiviteit van HwC wordt ondersteund door praktijkevaluaties. Daarmee is er voldoende verenigbaarheid tussen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het doel waarvoor Leerplicht over de inschrijvingsgegevens van de leerling beschikt (handhaven leerplicht) • en het doel van HwC, en daarmee voor de verstrekking aan Veilig Thuis t.b.v. de Jeugdwetzaak van het college van B&W. <p>Deze verstrekking is onder de strikte afspraak dat de gegevens uitsluitend worden gebruikt t.b.v. HwC; andere verwerking van de gegevens is dus niet mogelijk.</p>
2) het kader waarin de persoonsgegevens zijn verzameld, met name wat de verhouding tussen de betrokkenen en de verwerkingsverantwoordelijke betreft;	<p>Leerplicht heeft de gegevens namens het college van B&W verzameld in het kader van haar wettelijke Leerplichttaak. Bij de verstrekking in het kader van HwC taken gaat het om colлетaken die nauw verwant en complementair zijn aan deze leerplichttaak. Verder is bij beide soort taken de relatie met de ouders nagenoeg gelijk.</p>
3) de aard van de persoonsgegevens, met name of bijzondere categorieën van persoonsgegevens worden verwerkt, overeenkomstig artikel 9, en of persoonsgegevens over strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten worden verwerkt, overeenkomstig artikel 10;	<ul style="list-style-type: none"> • Er is een minimale dataset van gegevens die worden verwerkt. Dit betreft geen inhoudelijke gegevens. • Er worden geen bijzondere categorieën van persoonsgegevens verwerkt. • Er worden geen persoonsgegevens over strafrechtelijke veroordelingen of strafbare feiten verwerkt.
4) de mogelijke gevolgen van de voorgenomen verdere verwerking voor de betrokkenen;	<p>De leerling krijgt sociale steun op school. De zorgvuldigheidswaarborgen borgen dat de gegevens uitsluitend worden gebruikt t.b.v. HwC; andere verwerking van de gegevens is dus niet mogelijk.</p>
5) het bestaan van passende waarborgen, waaronder eventueel versleuteling of pseudonimisering.	<p>Zie paragraaf over zorgvuldigheidswaarborgen voor alle HwC-routes.</p>

Tot slot kan opgemerkt worden dat:

- het gebruik van de leerling administratie voor HwC ligt in het verlengde ligt van het gebruik van deze administratie voor andere al geregelde preventieve- en zorgtaken, zoals het aanleggen van een leerling dossier bij deelname aan een zorg advies team.
- noch in de Leerplichtwet 1969, noch in de Model Instructie voor de medewerker leerplicht/RMC van Ingrado is een geheimhoudingsbepaling of een specifieke strikte wettelijke doelbinding opgenomen die zich zou verzetten tegen het gebruik van gegevens uit de leerling- leerplichtadministratie ten behoeve van de HwC-activiteiten van Leerplicht.

ⁱ Ince, D., Yperen, T. van & Valkenstijn, M. (2018). [Top tien beschermende factoren](#). Voor een positieve ontwikkeling van jeugdigen. Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut.